

Umsögn varðandi frumvarp til laga um breytingu á lögum um útlendinga og lögum um Schengen-upplýsingakerfið á Íslandi (ýmsar breytingar).

3. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 4. mgr. 28. gr. laganna:

a. Orðin „í tvígang“ í 1. málsl. falla brott. :

“Sinni umsækjandi ekki boði Útlendingastofnunar í tvígang um að mæta í viðtal samkvæmt þessari grein er stofnuninni heimilt að ákvarða í máli hans án frekari aðgerða. Forsenda þess að beita megi þessu úrræði er að við síðari boðun hafi Útlendingastofnun gert umsækjanda fullnægjandi grein fyrir afleiðingum fjarveru sinnar og að fjarvera hans hafi ekki átt sér réttmætar ástæður. Boðun síðara viðtals, ef til þess kemur, skal gerð með sannanlegum hætti. “

c. Lokamálsliður orðast svo: Boðað skal til viðtals með sannanlegum hætti.

Athugasemdir:

- Sú tillaga að taka orðin „í tvígang“ stefnir réttaröryggi útlendinga í mikla hættu. Það veldur því að einstaklingi sem misferst að fá skilaboð, skilur ekki skilaboðin, gleymir sér í eitt skipti eða eitthvað kemur í veg fyrir að viðkomandi komist í viðtalið á síðustu stundu, missir mjög mikil réttindi.

- Önnur ástæða þess að orðin „í tvígang“ ætti ekki að fjarlægja er að stjórnvöld ættu almennt að bera áhættuna af því ef tilkynning um ákvörðun misferst nema aðili hafi sýnt af sér sök. Sé þessu breytt er mikil sönnunarbyrði sem getur verið útlendingi í óhag.

- Það þarf vissulega að stytta málsmeðferðartíma, enda er langur málsmeðferðartími andleg pynting fyrir fólk í jafn viðkvæmri stöðu og hælisleitendur. Þá má þó alls ekki gera með því að minnka réttaröryggi fólks, sérstaklega ef það er í mun lakari stöðu en stjórnvaldið eins og útlendingar í hælisleit eru vissulega: T.d. tala þau ekki tungumálið, vita ekki hvernig skrifræði hér virkar o.s.fr.

- Því má bæta við að skv. 1. mgr. 2. gr. laga um útlendinga er tilgangur og markmið laganna:

- að kveða á um réttarstöðu og tryggja réttaröryggi útlendinga sem koma til landsins eða fara frá því, sækja um dvalarleyfi eða dveljast hér á landi samkvæmt lögum.

- að tryggja mannúðlega og skilvirka meðferð stjórnvalda í málefnum útlendinga hér á landi.

Annað sem þarf að skýra varðandi 28. gr laga um útlendinga:

Lögin:

28. gr. Viðtal við umsækjanda um alþjóðlega vernd.

1. mgr. Starfsmaður Útlendingastofnunar tekur viðtal við umsækjanda um alþjóðlega vernd að viðstöddum talsmanni, sbr. 30. gr., eins fljótt og unnt er eftir skráningu umsóknar. Skal talsmanni gefinn kostur á því að ræða við umsækjanda og leiðbeina honum um viðtalið áður en það fer fram.

2. mgr. Viðtali skal hagað þannig að sem mestar líkur séu á að aðstæður sem geta haft þýðingu fyrir umsókn umsækjanda upplýsist. Í slíku viðtali skal Útlendingastofnun gæta að því hvort taka þurfi sérstakt tillit til umsækjanda vegna persónulegra aðstæðna hans. Túlkur skal vera viðstaddur viðtal nema umsækjandi afþakki sérstaklega slíka þjónustu.

3. mgr. Við upphaf viðtals þarf að upplýsa umsækjanda um að þær upplýsingar sem hann lætur í té verði lagðar til grundvallar við ákvörðun um umsókn hans. Spyrja þarf umsækjanda hvort hann samþykki að stjórnvöld hér á landi afli upplýsinga um hann

frá stjórnvöldum í heimaríki hans eða öðrum stjórnvöldum erlendis. Þetta skal gert ef talin er þörf á því við afgreiðslu málsins með fyrirvara um ákvæði 2. mgr. 15. gr. 4. mgr. Sinni umsækjandi ekki boði Útlendingastofnunar í tvígang um að mæta í viðtal samkvæmt þessari grein er stofnuninni heimilt að ákvarða í máli hans án frekari aðgerða. Forsenda þess að beita megi þessu úrræði er að við síðari boðun hafi Útlendingastofnun gert umsækjanda fullnægjandi grein fyrir afleiðingum fjarveru sinnar og að fjarvera hans hafi ekki átt sér réttmætar ástæður. Boðun síðara viðtals, ef til þess kemur, skal gerð með sannanlegum hætti.

Athugasemdir og spurningar:

- hvernig á að gera umsækjanda fullnægjandi grein fyrir afleiðingum fjarveru sinnar? í sömu tilkynningu og þegar hann fær að vita hvenær hann á að koma í viðtal?
- ef eitthvað kemur upp á og viðkomandi sér fram á að geta ekki mætt, getur hann beðið um nýjan tíma fyrir fund?
- ef fjarvera hefur átt sér réttmætar ástæður þá á ekki að ákvarða í máli án frekari aðgerða.
- hvernig á þetta að fara fram?

Reykjavík, 08.10.18
-Elínborg Harpa Önundardóttir
-Rán Þórisdóttir